ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 11.11.2009
COM(2009)624 τελικό

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών και την εξασφάλιση του παραδεκτού τους

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών και την εξασφάλιση του παραδεκτού τους

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένας από τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ιδίως με τη διευκόλυνση και την επιτάχυνση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ των κρατών μελών. Για την αντιμετώπιση του διασυνοριακού εγκλήματος, η απονομή δικαιοσύνης δεν πρέπει να δυσχεραίνεται από διαφορές μεταξύ των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών και από την έλλειψη αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων. Ως προς αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το να ενθαρρυνθεί η αποτελεσματική συνεργασία για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις.

Έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ ορισμένα μέσα που παρέχουν μηχανισμούς, βάσει των οποίων ένα κράτος μέλος μπορεί να συλλέξει παραδεκτά αποδεικτικά στοιχεία σε ποινικές υποθέσεις, σε διασυνοριακό πλαίσιο. Το βασικό στοιχείο για την αποτελεσματικότητα των ποινικών ερευνών και διαδικασιών στην ΕΕ είναι η στενότερη συνεργασία σε αυτόν τον τομέα και κατά συνέπεια η Επιτροπή προτίθεται να αναλάβει περαιτέρω δράση για την προώθηση της συνεργασίας αυτής. Η Πράσινη Βίβλος έχει ως στόχο τη διαβούλευση με τα κράτη μέλη και όλους τους ενδιαφερομένους φορείς σχετικά με ορισμένα συναφή ζητήματα.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, από ορισμένα κείμενα απέρρευσε σαφώς η ανάγκη να διευκολυνθεί η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε διασυνοριακό πλαίσιο και να προωθηθεί το παραδεκτό των στοιχείων αυτών ενώπιον των δικαστηρίων.

Στα συμπεράσματα του Τάμπερε[1] επισημαίνεται η αμοιβαία αναγνώριση ως ακρογωνιαίος λίθος της δικαστικής συνεργασίας και δηλώνεται ότι η ενισχυμένη αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και η αναγκαία προσέγγιση της νομοθεσίας θα διευκόλυναν τη συνεργασία μεταξύ των αρχών και τη δικαστική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων. Στα συμπεράσματα αναφέρεται επίσης ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να εφαρμόζεται στα προδικαστικά εντάλματα και ιδίως σε εκείνα που θα έδιναν την ευχέρεια στις αρμόδιες αρχές να εξασφαλίσουν ταχέως αποδείξεις και να προβαίνουν στην κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων τα οποία εύκολα μεταφέρονται, και ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που νομίμως συγκεντρώνονται από τις αρχές ενός κράτους μέλους θα πρέπει να γίνονται δεκτά ενώπιον των δικαστηρίων των άλλων κρατών μελών, αφού ληφθούν υπόψη οι κανόνες που ισχύουν σε αυτά.

---

[1] Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 15-16 Οκτωβρίου 1999, Συμπεράσματα της Προεδρίας - SN 200/1/99 ΑΝΑΘ. 1.

Το πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης[2], προβλέπει ότι, σχετικά με τις αποφάσεις που αφορούν την αναζήτηση αποδείξεων, ο στόχος είναι να επιτραπεί το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων, να αποφευχθεί ο κίνδυνος απώλειάς τους και να διευκολυνθεί η εκτέλεση των αποφάσεων περί κατ' οίκον ερευνών και κατασχέσεων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ταχεία κτήση των αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο ποινικών υποθέσεων.

Το πρόγραμμα της Χάγης[3] προβλέπει ότι είναι σημαντική η περαιτέρω ανάπτυξη της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις για να δοθεί η κατάλληλη συνέχεια στις έρευνες των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών και της Ευρωπόλ. Προβλέπει επίσης ότι θα πρέπει να συμπληρωθεί το συνολικό πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις, το οποίο περιλαμβάνει δικαστικές αποφάσεις σε όλες τις φάσεις των ποινικών διαδικασιών, όπως η συγκέντρωση και το παραδεκτό των αποδεικτικών μέσων, καθώς και ότι θα πρέπει να αποδοθεί περαιτέρω προσοχή στις πρόσθετες σχετικές προτάσεις. Το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης[4] επίσης προβλέπει μία πρόταση για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων σχετικά με τη διεξαγωγή των αποδείξεων.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών»[5] προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενός πλήρους συστήματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων στις διακρατικές υποθέσεις. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, αυτό προϋποθέτει την αντικατάσταση των υφιστάμενων νομικών μέσων από νέο ενιαίο μέσο. Το μέσο αυτό που θα αναγνωρίζεται αυτομάτως και θα εφαρμόζεται σε όλη την Ένωση θα ευνοήσει την ευέλικτη και ταχεία συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης θα καθορίζει προθεσμίες εκτέλεσης και θα περιορίζει στο έπακρο τους λόγους άρνησης. Το μέσο αυτό θα περιλαμβάνει κανόνες για τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία και ένα ευρωπαϊκό σύστημα εντάλματος προσαγωγής, λαμβανομένων υπόψη των ευκαιριών που παρέχονται από τις βιντεοδιασκέψεις. Επίσης θα πρέπει να θεσπιστούν ελάχιστες αρχές για να γίνονται αμοιβαία παραδεκτά τα αποδεικτικά στοιχεία μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των επιστημονικών αποδείξεων.

3. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Οι υφιστάμενοι κανόνες για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις στην ΕΕ είναι δύο ειδών. Από τη μία πλευρά, πρόκειται για μέσα που βασίζονται στην αρχή της αμοιβαίας συνδρομής. Σε αυτά περιλαμβάνεται ιδίως η Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί Αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων[6], που συμπληρώθηκε από την

---

2 Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων, (ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10).

3 Το πρόγραμμα της Χάγης: ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, (ΕΕ C 53 της 3.3.2005, σ. 1).

4 Σχέδιο δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης για την ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, (ΕΕ C 198 της 12.8.2005, σ. 1).

5 Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών, COM(2009) 262.

6 Ευρωπαϊκή Σύμβαση της 20ής Απριλίου 1959 περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων.

συμφωνία του Σένγκεν[7] και η Σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων[8] και το πρωτόκολλό της. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν μέσα που βασίζονται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στα οποία ιδίως περιλαμβάνεται η απόφαση-πλαίσιο σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων[9]. Τα μέσα αμοιβαίας συνδρομής και τα πρωτόκολλά τους καλύπτουν την αμοιβαία συνδρομή εν γένει, αλλά επίσης περιέχουν κανόνες για ειδικές μορφές αμοιβαίας συνδρομής, όπως η παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών ή η χρήση βιντεοδιασκέψεων. Κατά κανόνα, οι αιτήσεις αμοιβαίας συνδρομής διαβιβάζονται απευθείας μεταξύ της δικαστικής αρχής έκδοσης του εντάλματος και της δικαστικής αρχής εκτέλεσης. Εκτός από την περίπτωση που η δικαστική αρχή εκτέλεσης επικαλείται έναν σχετικό λόγο άρνησης, η αίτηση εκτελείται το συντομότερο δυνατόν και, ει δυνατόν, εντός των προθεσμιών που ζητά η δικαστική αρχή έκδοσης. Για να εξασφαλιστεί το παραδεκτό των συγκεντρωθέντων αποδεικτικών στοιχείων, οι αρχές του κράτους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση συμμορφώνονται με τις διατυπώσεις και διαδικασίες που αναφέρονται από τις αρχές του αιτούντος κράτους, υπό τον όρο ότι δεν αντίκεινται σε θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Η απόφαση πλαίσιο σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων εφαρμόζει την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων προς χρήση σε ποινικές διαδικασίες. Είναι δυνατή η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων με σκοπό να ληφθούν αποδεικτικά στοιχεία τα οποία υπάρχουν ήδη και είναι άμεσα διαθέσιμα υπό μορφή αντικειμένων, εγγράφων ή δεδομένων[10]. Εκδίδεται σε τυποποιημένη μορφή και μεταφράζεται σε επίσημη γλώσσα του κράτους εκτέλεσης. Οι αρχές του κράτους έκδοσης πρέπει να ελέγξουν εάν η συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων θα ήταν επίσης δυνατή κατ' εφαρμογή του εθνικού δικαίου σε αντίστοιχη υπόθεση και εάν η αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων είναι αναγκαία και ανάλογη με την εν λόγω διαδικασία. Το ένταλμα αναγνωρίζεται και εκτελείται εντός καθορισθείσας προθεσμίας εκτός εάν εφαρμόζεται σχετικός λόγος άρνησης. Η εκτέλεση ενός ευρωπαϊκού εντάλματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων

---

7 Σύμβαση της 19ης Ιουνίου 1990 περί εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της οικονομικής ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, (ΕΕ L 239 της 22.9.2000, σ. 19).

8 Σύμβαση της 29ης Μαΐου 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (ΕΕ C 197 της 12.7.2000, σ. 1).

9 Απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων προς λήψη αντικειμένων, εγγράφων και δεδομένων για χρήση σε ποινικές διαδικασίες (ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 72). Ένα άλλο σχετικό μέσο που βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης είναι η απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 196 της 2.8.2003, σ. 45). Πάντως, ο στόχος του μέσου αυτού περιορίζεται στη δέσμευση των αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος. Η μεταγενέστερη διαβίβαση των αποδεικτικών στοιχείων μεταξύ των εμπλεκομένων κρατών μελών θα ρυθμιστεί με μέσα αμοιβαίας συνδρομής ή την απόφαση πλαίσιο σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων.

10 Λόγω του περιορισμένου αυτού πεδίου εφαρμογής, ένα ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων δεν μπορεί να εκδοθεί, για παράδειγμα, για την εξέταση υπόπτων ή μαρτύρων ή τη συλλογή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο, όπως η παρακολούθηση των επικοινωνιών ή ο έλεγχος τραπεζικών λογαριασμών, εφόσον αυτού του είδους τα αποδεικτικά στοιχεία – παρότι άμεσα διαθέσιμα – δεν υφίστανται ήδη. Ούτε μπορεί ένα ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων να εκδοθεί, για παράδειγμα, για τη διεξαγωγή αναλύσεων σε υπάρχοντα αντικείμενα, έγγραφα ή δεδομένα ή τη συγκέντρωση σωματικού υλικού, όπως δείγματα DNA ή δακτυλικά αποτυπώματα, εφόσον αυτά τα είδη αποδεικτικών στοιχείων – παρότι ήδη υπάρχοντα – δεν είναι άμεσα διαθέσιμα χωρίς περαιτέρω έρευνα ή εξέταση.

δεν υπόκειται στον έλεγχο του διττού αξιοποίνου, εάν, δεν είναι απαραίτητη η διεξαγωγή έρευνας ή κατάσχεσης ή εάν το αδίκημα τιμωρείται με ποινή τριετούς τουλάχιστον φυλάκισης και αναφέρεται σε κατάλογο αδικημάτων στην απόφαση πλαίσιο. Για να εξασφαλιστεί το παραδεκτό των συγκεντρωθέντων αποδεικτικών στοιχείων, οι αρχές του κράτους εκτέλεσης οφείλουν να συμμορφώνονται προς τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που έχουν θεσπίσει οι αρχές του κράτους έκδοσης, υπό τον όρο ότι δεν αντίκεινται σε θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους εκτέλεσης.

4. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

4.1. Συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι ισχύοντες κανόνες για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις στην ΕΕ συνίστανται σε ορισμένα «συνυπάρχοντα» μέσα, που βασίζονται σε διαφορετικές θεμελιώδεις αρχές, και συγκεκριμένα την αμοιβαία συνδρομή και την αμοιβαία αναγνώριση. Αυτό καθιστά την εφαρμογή των κανόνων δυσχερή και μπορεί να προκαλέσει σύγχυση μεταξύ των ασκούντων συναφή επαγγέλματα. Αυτό μπορεί επίσης να οδηγήσει σε καταστάσεις όπου οι ασκούντες συναφή επαγγέλματα δεν χρησιμοποιούν το πλέον κατάλληλο μέσο για τη συγκέντρωση των αναζητούμενων αποδεικτικών στοιχείων. Σε τελευταία ανάλυση, οι παράγοντες αυτοί ενδέχεται να παρεμποδίσουν την αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία. Επίσης, τα μέσα που βασίζονται στην αμοιβαία συνδρομή, μπορεί να θεωρηθεί ότι συνεπάγονται βραδύτητα και αναποτελεσματικότητα, δεδομένου ότι δεν επιβάλλουν τη χρήση τυποποιημένων εντύπων για την υποβολή αίτησης συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος ή δεν καθορίζουν οποιεσδήποτε προθεσμίες για την εκτέλεση της αίτησης. Τα μέσα που βασίζονται στην αμοιβαία αναγνώριση μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως μη ικανοποιητικά, γιατί καλύπτουν μόνο συγκεκριμένα είδη αποδεικτικών στοιχείων και γιατί παρέχουν ένα ευρύ φάσμα λόγων άρνησης της εκτέλεσης της αίτησης.

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση «Ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών», η πλέον αποτελεσματική λύση στις προαναφερθείσες δυσχέρειες φαίνεται να συνίσταται στην αντικατάσταση του ισχύοντος νομικού καθεστώτος για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις από ένα ενιαίο μέσο που θα βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και θα καλύπτει κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία. Σε σύγκριση με το πεδίο εφαρμογής της απόφασης πλαισίου σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων, το νέο αυτό μέσο θα καλύπτει επίσης αποδεικτικά στοιχεία τα οποία - παρότι άμεσα διαθέσιμα - δεν υφίστανται ήδη, όπως η λήψη καταθέσεων από υπόπτους και μάρτυρες ή οι πληροφορίες που επιτυγχάνονται σε πραγματικό χρόνο, όπως η παρακολούθηση των επικοινωνιών ή ο έλεγχος τραπεζικών λογαριασμών. Θα περιλαμβάνονται επίσης αποδεικτικά στοιχεία τα οποία - παρότι ήδη υφίστανται - δεν είναι άμεσα διαθέσιμα χωρίς περαιτέρω έρευνα ή εξέταση, όπως οι αναλύσεις υπαρχόντων αντικειμένων, εγγράφων ή δεδομένων ή που απορρέουν από συγκέντρωση σωματικού υλικού, όπως δείγματα DNA ή δακτυλικά αποτυπώματα. Η παρούσα διαβούλευση στοχεύει στην επιβεβαίωση της ορθότητας της προσέγγισης αυτής.

Απαιτείται επίσης να εξεταστεί εάν πρέπει να περιληφθούν στο μέσο ειδικοί κανόνες για συγκεκριμένα είδη αποδεικτικών στοιχείων. Αυτό πραγματοποιήθηκε στα τρέχοντα μέσα αμοιβαίας συνδρομής τα οποία, εκτός των γενικών διατάξεων που εφαρμόζονται σε όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων, περιέχουν λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τις αιτήσεις για

ορισμένες ειδικές μορφές αμοιβαίας συνδρομής, όπως η παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών ή η εξέταση μέσω βιντεοδιάσκεψης.

Επιπλέον, απαιτείται να εξεταστεί κατά πόσον θα πρέπει να εφαρμοστούν τα τυπικά χαρακτηριστικά των μέσων αμοιβαίας αναγνώρισης (όπως η χρήση εντολών αντί αιτήσεων συνδρομής, τυποποιημένων εντύπων για την έκδοση εντολών, συγκεκριμένων προθεσμιών για την εκτέλεση των εντολών και άμεση επαφή μεταξύ των αρμοδίων αρχών) για όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων. Για παράδειγμα, ενδέχεται να μην προσφέρεται η εισαγωγή τυποποιημένων εντύπων για εξέταση μαρτύρων ή συγκεκριμένων προθεσμιών για τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας. Επίσης, οι λόγοι άρνησης που προβλέπονται στα μέσα αμοιβαίας αναγνώρισης μπορεί να μην είναι πλέον αναγκαίοι, όσον αφορά τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων για την οποία δεν απαιτούνται αναγκαστικά μέτρα.

Τέλος, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον θα πρέπει να συμπληρωθεί κάθε υπάρχον ή μελλοντικό μέσο με μη νομοθετικά μέτρα. Η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που στοχεύουν σε μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των ασκούντων συναφή επαγγέλματα σχετικά με το(τα) μέσο(α), όπως η θέσπιση κατευθυντηρίων γραμμών ή η κατάρτιση των ασκούντων συναφή επαγγέλματα σχετικά με την εφαρμογή των μέσων. Θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που θα στοχεύουν στην εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής του μέσου, όπως η θέσπιση συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης.

4.2. Παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων

Όπως προαναφέρθηκε, τα υπάρχοντα μέσα για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις περιέχουν ήδη κανόνες που στοχεύουν στην εξασφάλιση του παραδεκτού των αποδεικτικών μέσων που συγκεντρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος, όπως η αποφυγή αποδεικτικών στοιχείων που κρίθηκαν ως απαράδεκτα ή ως έχοντα μειωμένη αποδεικτική αξία σε ποινικές διαδικασίες σε ένα κράτος μέλος, λόγω του τρόπου συλλογής τους σε άλλο κράτος μέλος. Πάντως, οι κανόνες αυτοί προσεγγίζουν το θέμα του παραδεκτού των αποδεικτικών στοιχείων με έμμεσο μόνο τρόπο, εφόσον δεν θεσπίζουν καθόλου κοινά πρότυπα για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Κατά συνέπεια, υπάρχει κίνδυνος οι ισχύοντες κανόνες για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις να λειτουργούν αποτελεσματικά μόνο μεταξύ κρατών μελών με παρόμοια εθνικά πρότυπα για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων.

Όπως αναφέρεται στην Ανακοίνωση «Ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών», η καλύτερη λύση για το πρόβλημα αυτό φαίνεται να είναι η θέσπιση κοινών προτύπων για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις. Η παρούσα διαβούλευση στοχεύει επίσης να επιβεβαιώσει την ορθότητα αυτής της προσέγγισης.

Σε καταφατική περίπτωση, απαιτείται επίσης να εξεταστεί κατά πόσον θα ήταν καλύτερο να θεσπιστούν γενικά πρότυπα που θα εφαρμόζονται σε όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων ή να θεσπιστούν ειδικότερα πρότυπα, ανάλογα με το είδος του αποδεικτικού στοιχείου. Δεδομένων των χαρακτηριστικών των διαφόρων ειδών αποδεικτικών στοιχείων, η πρώτη λύση θα περιοριζόταν στη συμφωνία σχετικά με γενικές αρχές ενώ η δεύτερη θα επέτρεπε ειδικότερους κανόνες προσέγγισης.

5. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Για να προσδιοριστεί ο καλύτερος τρόπος ανάληψης δράσης εκ μέρους της Επιτροπής, τα κράτη μέλη και όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς παρακαλούνται να απαντήσουν στις ακόλουθες ερωτήσεις:

5.1. Συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων

1. Θα επιθυμούσατε, καταρχήν, την αντικατάσταση του ισχύοντος νομικού καθεστώτος για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις από ένα ενιαίο μέσο που θα βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και θα καλύπτει όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων, περιλαμβανομένων και των αποδεικτικών στοιχείων που δεν υφίστανται ήδη ή δεν είναι άμεσα διαθέσιμα χωρίς περαιτέρω έρευνα ή εξέταση; Γιατί;

2. Κατά τη γνώμη σας, θα ήταν αναγκαίο να περιληφθούν στο μέσο ειδικοί κανόνες για ορισμένα είδη αποδεικτικών στοιχείων; Εάν ναι, ποιοι; Γιατί;

3. Κατά τη γνώμη σας, θα ήταν μη ενδεδειγμένο να εφαρμοστούν τα χαρακτηριστικά των μέσων αμοιβαίας αναγνώρισης σε όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων, περιλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που δεν υφίστανται ήδη ή δεν είναι άμεσα διαθέσιμα χωρίς περαιτέρω έρευνα ή εξέταση; Εάν ναι, ποια είδη αποδεικτικών στοιχείων θα απαιτούσαν ειδική μεταχείριση; Γιατί;

4. Κατά τη γνώμη σας, θα ήταν χρήσιμο να συμπληρωθεί το μέσο με μη νομοθετικά μέτρα; Εάν ναι, ποια; Γιατί;

5. Κατά τη γνώμη σας, υπάρχουν άλλα ζητήματα που πρέπει να διευθετηθούν; Εάν ναι, ποια; Γιατί;

5.2. Παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων

6. Θα επιθυμούσατε, καταρχήν, την εισαγωγή κοινών προτύπων για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων; Γιατί;

7. Προτιμάτε να θεσπιστούν γενικά πρότυπα που θα εφαρμόζονται σε όλα τα είδη αποδείξεων ή να θεσπιστούν ειδικότερα πρότυπα, ανάλογα με τα διάφορα είδη αποδεικτικών στοιχείων; Γιατί;

8. Εάν θεσπιστούν κοινά πρότυπα, ποια θα προτείνατε; Γιατί;

9. Κατά τη γνώμη σας, υπάρχουν άλλα ζητήματα που πρέπει να διευθετηθούν; Εάν ναι, ποια; γιατί;

6. ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ

Παρακαλούνται τα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι φορείς να υποβάλουν τις απαντήσεις τους σχετικά με την Πράσινη Βίβλο, το αργότερο έως τις 22 Ιανουαρίου 2010. Οι απαντήσεις θα πρέπει να αποσταλούν στην ακόλουθη διεύθυνση:

Μέσω ταχυδρομείου:
European Commission
Directorate General Justice, Freedom and Security
Attn: Mr Anders AAGAARD
MO59 03/096
B-1049 Brussels
Belgium

Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
JLS-CRIMINALJUSTICE@ec.europa.eu

Οι απαντήσεις θα δημοσιευτούν στο διαδίκτυο. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διαβάσετε την ειδική δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής που επισυνάπτεται στην παρούσα διαβούλευση, προκειμένου να ενημερωθείτε για το πώς θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σας αφορούν και οι απαντήσεις σας. Οι επαγγελματικές οργανώσεις καλούνται να εγγραφούν στο μητρώο των εκπροσώπων συμφερόντων της Επιτροπής (http://ec.europa.eu/transparency/regrin) που συστάθηκε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τη διαφάνεια, με σκοπό την παροχή πληροφοριών προς την Επιτροπή και το ευρύ κοινό σχετικά με τους στόχους, τη χρηματοδότηση και τις δομές των εκπροσώπων συμφερόντων.